

ROLUL MUZEULUI ÎN APROFUNDAREA CUNOȘTINȚELOR VIZITATORILOR DESPRE ISTORIA UNITARĂ A POPORULUI ROMÂN ÎN LUMINA DOCUMENTELOR PLENAREI LĂRGITE A C.C. AL P.C.R. DIN 1—2 IUNIE 1982

ELISABETA IONIȚĂ

Doresc, ca primul cuvînt pe care-l rostesc să fie de felicitare la adresa gazdei noastre — Muzeul județean de istorie Hunedoara — cu prilejul aniversării centenarului existenței sale, jubileu care constituie un puternic stimulent pentru ridicarea din ce în ce mai sus a ștachetei realizărilor viitoare și preluînd cele mai frumoase tradiții ale activității muzeistice pe aceste meleaguri, să dețină un loc de frunte în cadrul instituțiilor de profil din țara noastră.

Nevoia de istorie a oricărui popor care se respectă — și ne-am numărat dintotdeauna printre acestea — nu este necesar să fie demonstrată, se află integrată organic în conștiința cetățenească, cu deosebire într-o societate cum este a noastră. Așa cum apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului, istoria este una „din disciplinele sociale de cea mai mare importanță pentru înțelegerea evoluției societății omenești din țara noastră, ca și pe plan mondial..., un factor esențial de educare patriotică a tinerei generații, de dezvoltare a sentimentului de răspundere față de soarta națiunii noastre socialiste”¹.

Manifestînd o înțelegere statornică asupra a ceea ce reprezintă în evoluția poporului român istoria — în desfășurarea sa unitară — ne revine adeseori în memorie aprecierea excepțională a lui Nicolae Bălcescu potrivit căreia „Istoria este cea dintîi carte a unei nații. Într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul. O nație fără istorie este un popor încă barbar și vai de acel popor care și-a pierdut religia suvenirilor”². Și, în consens direct cu aceste cuvinte, pe firul logic al unor asemenea judecăți de valoare zămislite cu mai mult de un secol în urmă de una dintre cele mai luminate minți din cîte am avut, ajungem — mergînd pe puntea continuității și ascensiunii, ce au caracterizat permanent acțiunea și spiritul românesc — la strălucitoarele reflecții ale primului fiu al națiunii noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cînd în cadrul uneia dintre vizitele de lucru, rostea următoarele cuvinte pline de în-

1. Nicolae Ceaușescu „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. VII, București, 1973, p. 031.

2. Nicolae Bălcescu, „Opere”, vol. I, București, 1974, p. 89.

țepesciune și semnificație : „Oare cum s-ar simți un popor care nu și-ar cunoaște trecutul, nu și-ar cunoaște istoria, nu ar prețui și nu ar cinsti această istorie ? Nu ar fi ca un copil care nu-și cunoaște părinții și se simte străin în lume ? Fără nici o îndoială că așa ar fi ! Iată de ce noi avem datoria să cunoaștem, să studiem trecutul de luptă al poporului nostru. Avem un trecut cu care ne putem mindri. În condiții grele, poporul nostru și-a păstrat ființa națională. În această parte a lumii el a fost un factor de progres și civilizație și-a adus contribuția la mersul înainte pe calea unei vieți mai bune. Iată de ce noi, comuniștii, cinstind pe cei care în trecut și-au dat viața pentru fericirea poporului, tragem din lupta lor învățăminte pentru prezentul pe care-l făurim”³.

Muzeul în general, muzeul de istorie în special, are menirea ca prin prezentarea trecutului să înfățișeze progresul societății umane, progres realizat de-a lungul timpului prin efortul unitar al maselor populare, al făuritorilor de bunuri materiale și spirituale. Muzeul de istorie constituie un factor esențial în activitatea instructiv-educativă a oamenilor deoarece poate realiza o reflectare foarte cuprinzătoare a istoriei poporului nostru. Folosind mijloace variate de reconstituire a procesului complex de dezvoltare, muzeul este posesorul și popularizatorul mărturiilor originale cele mai convingătoare, care au o deosebită forță de impresionare și o profundă valoare educativ-patriotică în aprofundarea cunoștințelor vizitatorilor despre existența noastră multimilenară. Muzeul de istorie este cea mai penetrantă carte de istorie în rîndul maselor largi, accesibilă tuturor categoriilor de pregătire intelectuală și de vîrstă, care citită și recită se dovedește a fi un însemnat element în procesul dezvoltării conștiinței revoluționare patriotice socialiste a oamenilor.

În înfățișarea istoriei — oamenilor acestor străbune meleaguri, care înfrățiți, fără deosebire de naționalitate au înscris pagini despre fapte de glorie, dar și despre momente de grele încercări — muzeul, ca întreg frontul istoric, beneficiază de concluziile și previziunile științifice formulate în documentele partidului nostru, de gîndirea clarvăzătoare, profund științifică a secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu cele mai profunde sentimente patriotice, Secretarul general al partidului, Președintele țării, în numeroase împrejurări a subliniat necesitatea cercetării, cunoașterii și valorificării educative a istoriei pămîntului românesc în indivizibila legătură care există între trecut — prezent — viitor. Astfel, un adevărat far călăuzitor și pentru activitatea muzeistică în menirea pe care această instituție o are de a contribui la aprofundarea cunoștințelor vizitatorilor despre istoria unitară a poporului român — este magistrala expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982.

Pornind de la convingerea, izvorită din realitatea vieții, că în epoca noastră, ea însăși creatoare de istorie, avem o vitală nevoie de istorie, de cunoașterea valorilor ei, a tradițiilor din care s-a ridicat seva forței sale educative și de certificare a neîncetatei trăiri românești pe pămînt ro-

3. Nicolae Ceaușescu, „România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste”, vol. I, București, 1968, p. 463.

mănesc, călăuzitorul document a marcat cu putere de pătrundere și sintetizare, drumul nostru în istorie stăruind asupra marilor învățăminte, reazim de bază pentru consolidarea prezentului și clădirea trainică a viitorului. „Avem un trecut glorios, care reprezintă cea mai prețioasă moștenire a poporului nostru — se arată în această expunere. Avem datoria să ridicăm pe o treaptă nouă și să îmbogățim cu noi cuceriri materiale și spirituale această prețioasă moștenire, să ridicăm pe noi culmi de civilizație poporul, națiunea noastră socialistă”⁴.

Sublinierile acestui important document se constituie într-un prețios îndreptar pentru muzeul de istorie privind creșterea rolului său în direcția realizării unui amplu proces și instructiv și educativ, astfel ca vizitatorul, tînăr sau vîrstnic, să înțeleagă mai bine, mai clar evoluția dialectică, unitară a societății românești, a vieții, muncii și creației atîtor generații de făuritori de mai bine. Aprecierile formulate în expunere își găsesc materializarea în muzeu, care printr-o exprimare specifică profilului său de activitate — prin intermediul exponatelor documentare, iconografice, tridimensionale și a datelor grafice — cuprinde în sinteză toate momentele esențiale ale istoriei țării noastre, a căror subliniere în spiritul concepției materialist dialectice și istorice, permite degajarea unor adevăruri fundamentale privind trecutul, prezentul și viitorul poporului român.

Pe firul timpului, pornind din vremurile cele mai îndepărtate și pînă în zilele noastre, muzeul — carte de istorie deschisă la îndemîna tuturor — trebuie să prezinte istoria în mod unitar, redînd corespunzător fiecare etapă istorică. În această concepție argumentată istoric de însăși istorie, ilustrarea muzeistică a fiecărei perioade de dezvoltare — incluzînd luptele sociale, activitatea politică, împlinirea unor legitime deziderate ale națiunii noastre — se realizează prin folosirea celor mai reprezentative mijloace, rezultat al unei profunde activități de investigare și de depistare, pentru a sublinia în lumina adevărului bazat pe fapte și documente, atît rolul claselor sociale, al maselor, cît și al celor mai de seamă conducători de țară și de oști și al personalităților politice, științifice și culturale. „Poporul nostru are o singură istorie — se precizează în însemnatul document adoptat la Plenară — ...istoria națiunii este singura istorie care trebuie să oglindească întreaga dezvoltare a poporului nostru”⁵.

În susținerea acestei afirmații în vederea aprofundării cunoștințelor și a înțelegerii temeinice de către vizitatori a faptului că de la străbuni, din tată în fiu, prin Permanență, Continuitate și Unitate poporul român și-a construit drum în istorie, muzeul este chemat printr-o patriotică îndatorire să contribuie. Exponatele sale, între care, o deosebită valoare educativ-patriotică o au cele originale și obiectele, etalate prin folosirea unor anumite soluții artistice și grafice, reprezintă un argument incontestabil atestînd că istoria poporului nostru este istoria dezvoltării forțelor de producție și a relațiilor sociale, a luptelor de clasă, a luptelor

4. Nicolae Ceaușescu. „Expunere cu privire la stadiul actual al edificării socialismului în țara noastră, la problemele teoretice, ideologice și activitatea politică, educativă a partidului” prezentată la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1-2 Iunie, 1982, București, 1985, p. 15.
5. Nicolae Ceaușescu, lucr. cit., pag. 63.

împotriva asupririi și dominației străine, pentru eliberare națională și dezvoltare de sinestătătoare, o istorie unitară a confruntării între vechi și nou, de continuu progres.

În spiritul aprecierilor cuprinse în documentele de partid, în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, pe baza celor mai noi rezultate ale cercetărilor științifice realizate de colective de muzeografi din diferite zone ale țării, pentru a depista și a intra în posesia unor materiale cât mai interesante, elocvente și, mai ales, inedite, privind istoria locurilor respective în contextul istoriei naționale, în ultimii ani au fost organizate și reamenajate, într-o concepție muzeotehnică nouă, modernă, numeroase muzee de istorie în multe din județele țării noastre cum ar fi : Constanța, Argeș, Botoșani, Gorj, Buzău, Arad, Suceava, Neamț, Vilcea, Covasna și bineînțeles, Hunedoara. Dezvoltînd întreaga afirmare istorică a poporului nostru de-a lungul multimilenarei sale existențe pe aceste plaiuri strămoșești, subliniind elementele esențiale ale istoriei locale, aceste muzee aduc în fața vizitatorului mărturiile cele mai grăitoare privind caracterul unitar al vieții și muncii, al luptei și victoriei, al permanenței și continuului progres românesc.

Urcînd pe treptele istoriei pînă la înălțimea realităților socialiste, puternică forță de impresionare, de stimulare a sentimentului mîndriei de a avea rădăcinile adînc înfipte în solul istoriei o are vizita în muzeu, contactul nemijlocit cu istoria prin intermediul exponatelor și al explicațiilor științifice, documentare, dar vibrînd totodată de căldura patriotică, pe care le dau cei ce fac îndrumare.

Sublinierea coordonatelor majore ale istoriei poporului român, al caracterului său unitar prin tematica expoziției, trebuie să fie accentuată și prin existența unui bogat patrimoniu în toate sălile muzeului, în toate perioadele istorice înfățișînd astfel în mod și mai convingător întreaga evoluție a istoriei noastre. Dacă numeroase exponate și îndeosebi cele originale și tridimensionale le găsești din abundență în partea de început a muzeului în redarea istoriei îndepărtate a poporului român, dacă ele sînt prezente în epocile următoare — feudală și modernă — marcînd permanența, unitatea și continuitatea existenței și creației poporului nostru, în epoca contemporană și mai ales în contemporaneitatea construcției socialiste, în redarea ei, în înfățișarea marelui șantier care este țara, a frumuseții casei noastre care este patria, aceste exponate purtînd, încă, căldura mîinilor care le-au lucrat, trebuie să-și spună din plin cuvîntul.

La întrebarea, dacă istoria zilelor pe care le trăim poate fi redată muzeografic, răspunsul îl dau numeroasele muzee de istorie județene. Mă refer, astfel, la spațiul afectat și modul de prezentare muzeografică a perioadei construcției socialiste la Muzeul județean de istorie Neamț, după cum interesante și binevenite sînt soluțiile muzeografice folosite de muzeul-centenar Hunedoara, exemplele putînd continua cu alte muzee din diferite județe, care au ilustrat în mod grăitor toate compartimentele vieții contemporane, ale vieții politice, economice, sociale, cultural-științifice al județului lor, integrate, firesc, organic, în viața întregii țări. Prezentarea în muzeu a perioadei construirii și edificării societății so-

cialiste, a grandioaselor înfăptuiri în ultimii 18 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., capătă noi dimensiuni la adevărata lor valoare, dacă se are în vedere depășirea stadiului de etalare a însemnatelor realizări în toate sectoarele de activitate numai prin fotografii, tabele și grafice, punându-se accent pe obiecte, diferite piese, care fac ca pașii vizitatorului de orice vîrstă ar fi, și mai ales ai celui tînăr, să se oprească mai îndelung în fața vitrinelor pentru a vedea aceste exponate care întregesc în mintea lui tabloul ridicării României sub conducerea partidului comunist, pe noi trepte de progres și civilizație.

Realizările obținute în ultimii ani, construirea a numeroase obiective industriale, agro-industriale, edificii culturale, sociale, edilitare etc. în fiecare județ, participarea la importantele evenimente ale țării marcate, mai ales, de marile forumuri comuniste, constituie un domeniu în care muzeografia găsește o paletă largă de materiale documentare și de obiecte care, devenind exponate de muzeu reliefează în mod sugestiv procesul transformativ al fiecărui județ, drumul ascendent al României.

„În centrul activității noastre politice, educative trebuie să stea dezvoltarea dragostei de țară, față de popor, față de cauza socialismului, dezvoltarea patriotismului revoluționar”, se sublinia la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982. Activitatea pe care o desfășoară astăzi muzeele de istorie reprezintă, tocmai, înțelegerea acestui imperativ pe care partidul, secretarul general al partidului nostru îl ridică în fața tuturor și mai ales, în fața frontului politico-ideologic și deci și a acelor care lucrează în domeniul muzeografiei istorice.

LE RÔLE DU MUSÉE POUR APPROFONDIR LES CONNAISSANCES DES
VISITEURS SUR L'HISTOIRE UNITAIRE DU PEUPLE ROUMAIN A LA
LUMIÈRE DES DOCUMENTS DE LA SÉSSION PLÉNIÈRE DU C.C. DU P.C.R.
DE 1—2 JUIN 1982

R é s u m é

Dans ce rapport l'auteur se réfère au rôle qu'il a le musée pour approfondir les connaissances des visiteurs sur l'histoire unitaire du peuple roumain à la lumière des documents de la Séssion plénière du C.C. P.C.R. de 1-2 juin 1982, qui constitue un valeureux guide, pour le musée d'histoire en ce qui concerne l'accroissement de son rôle vers la réalisation d'un ample processus illustratif et éducatif-politique.